

Vaskulārā

1. Kas pasaulē ir galvenais nāves cēlonis?

- Pēc WHO: Aterotromboze sirds išēmiskās slimības dēļ un Cerebrovaskulārā saslimšana

2. Kas ir insults(trieka)?

- Vispārējs termins, kas neapraksta specifiskos patofizioloģiskos procesus.
- 95% išēmisks insults ar smadzeņu infarktu: ¼ - lakunāri, iesaistot sīkos asinsvadus; ¼ - kardioemboliski; ¼ - kriptogēni; ¼ - aterotrombotiski.
- 15% - hemorāģisks insults: ¾ - intraparenhimāli; ¼ - SAH.
- Incidence: pie hemorāģiskā insulta agrākā vecumā nekā pie išēmiskā.

3. Kāds ir mirstības procents pie insulta?

- Pie cerebrālās hemorāģijas tūlītēja mirstība ~ 50%;
- Pie smadzeņu infarkta ~ 20%.

4. Kādi ir insulta riska faktori?

- Hipertensija, diabēts, sirds slimība, ātriju fibrilācija, TIA vai iepriekšējais insults, metaboliskais sindr., dislipidēmija, nikotīns, alkohols, aptaukošanās, mazkustīgums, karotis stenoze un obstruktīva miega elpošanas apstāšanās.

5. Kādi ir hemorāģiskā insulta cēloņi?

- Hipertensija, amiloidāvaskulopātija, aneirisma, AVM, neoplazma, koagulācijas saslimšana, antikoagulantu terapija, vaskulīts, narkotikas, trauma

6. Kas ir TIA?

- Išēmiskas lēkme ar fokālas neiroloģiskas sy epizodi., kas pāriet līdz 24 h.
- 10% -os pēc TIA attīstās insults 90 dienās un ~15% insults gada laikā

7. Kas ir mednieku(hunter) insults?

- Vertebrobasilārainsuficiencia.vertebrālis mehāniskas oklūzijas vai stenozes dēļ c1-2 līmenī pie galvas rotācijas

8. Aneurismas dissekcija ar SAH ir tipiska kurai artērijai?

- A.vertebrālis

9. Kādā artērijā parasti veidojas traumatiska aneirisma pēc transshenoidālas operācijas?

- A.carotis sifons

10. Cik procentos pie AVM atrod aneurismas?

- 10-20%

11. Cik procentos pie SAH angiogrāfijā neatrod ne aneurismu ne AVM?

- ~20%

12. Kas perimezencefāliskā hemorāģija?

- SAH prefontānā vai interpedunkulārā cisternā zem Lilliequista membrānas perimezencefāliko vēnu/kapilāru ruptūras dēļ.
- Atkārtot angiogrāfiju nevajag.
- Var attīstīties vazospazms vai hidrocefālija

13. Cik procentos angiogrāfijā pie SAH atrod multiplas aneirismas?

- ~ 20-30%

14. Cik liela aneirisma tiek apzīmēta par gigantisku?

- 2,5cm un lielāka

15. Ja ir aizdomas par SAH, bet DT ir norma, kāda izmeklēšana ir indicēta?

- LP

16. Kāda ir aneirismas reruptūras iespēja ar SAH pie negatīvas angiogrāfijas?

- ~4% gadā

17. Kāds ir neārstētas aneirismas reruptūras risks?

- 20% - 2 nedēļās un 30% - mēnesī pēc pirmās ruptūras

18. Cik procentu pacientu ar SAH mirst pirms hospitalizācijas?

- 10%

19. Par ko liecina International *Subarachnoid Aneurysm Trial* (2005)?

- Rehemoraģijas risks ir lielāks koilēšanas grupā, kurā papildus ārstēšana ir 4x biežāka par klipēšanas grupu.

20. Pēc kreisās puses Acom aneirismas klipācijas pacients pamostas ar hemiparēzi un afāziju. Kura artērija ir bojāta?

- A.Heubneri – apasiņo kapsula interna priēš.d.

21. Operācijas laikā preparējot ACM aneirismu ir uzlikts pagaidu klips un anesteziologs grib ievadīt tiopentālu 500mg. Kāds tam ir nodoms?

- Smadzeņu protekcijai. Citi protekcijas pasākumi: intermitentā klipēšana, manitols, LP, viegla hipotermija

22. Kādas ir aneirismas ruptūras intrakraniālās komplikācijas?

- Atkārtota asiņošana, vazospazmi, išēmisks insults, hidrocefālija, hematoma, lēkmes.

23. Kādas ir aneirismas ruptūras ekstrakraniālās komplikācijas?

- Miokarda infarkts, plaušu tūska, kuņģa čūla

24. Kā tiek definēta artērijas anatomija, ja PCom ir lielāka par P1?

- Fetāla PCom

25. Cik procentos pacientiem ar mugurējo cirkulāciju apgādā vienu vai abas karotidālās cirkulācijas?

- ~ 20 % pacientiem ir fetāla cirkulācija

26. Kā asinis nonāk 3.vēderiņā pie AComm aneirismas ruptūras?

- Caur Lamina terminālis

27. Kā asinis pēc aneirismas ruptūras nonāk 4.vēderiņā?

- PICA aneirismas ruptūra caur for. Luška

28. Kas ir galvenais mirstības un morbiditātes iemesls pie SAH?

- Vazospazms. Ja to neārstē, tad tas notiek ~20%
- Atgriezeniska klīniskā pasliktināšanās notiek ~30%.
- Vazospazma pīķis ~7.dienā un pāriet pēc 2-3 ned.

29. Kas ir „3H” terapija?

- Vazospazma ārstēšana ar:
  - 1.hipervolēmiju,
  2. inducētu hipertensiju un
  - 3.aktīvu hemodilūciju līdz ar hemokrītu ~30%

30. Kas ir centrālais bezcukura diabēts?

- Diabetes insipidus ir komplikācija, kuras cēlonis ir antidiurētiskā hormona deficīts, kas var parādīties pie SAH, parasti pie priekšējās cirkulācijas aneirismām.
- Poliurija ir tā raksturīgākā pazīme; smagākos gadījumos zaudē pat 10 litrus dienā. Dg: ļoti zema urīna osmolaritāte un augsta sērums osmolaritāte, hipernatriēmija.

31. Pie kādām neiroķirurģiskām situācijām novēro Diabetes insipidus?

- Pēc transsfenoīdālās ķirurģijas, pie smadzeņu nāves, kraniofaringeomas, galvas smadzeņu traumas, kausa pamatnes lūzuma, encefalīta, meningīta.

32. Kuras artērijas apgādā lentikulostriārā un talamo-perforatīvās artērijas?

- Lentikulostriārās - ACM M1 segm, talamoperforatīvā- A.cerebri post. P1 segm.

33. Kāda ir mirstība un morbiditāte pie AVM hemoraģijas?

- Mirstība – 10%; morbiditāte – 30-50%.

34. Kāds ir nepīsušu AVM vidējais hemoraģijas risks gadā?

- 2-4%. Ja AVM ir plīsusi, tad rerpūras risks pirmajā gadā ~6-7%, vēlāk ~2-4% gadā.

35. Kādas AVM pazīmes norāda uz augstu operatīvu risku?

- Lielāka par 3 cm, lokalizēta funkcionāli nozīmīgā zonā un drenāža uz dziļajām vēnām. Lielas AVM (>6cm) ir hiperperfūzijas risks un smadzeņu tūska, kas 40% var dot permanentu neiroloģisko deficītu.

36. Kad AVM tiek ārstēta ar Cyberknife vai Gamma nazi, kāds ir ikgadējais hemoraģijas risks?

- AVM pilnīgi obliterējas 3 gadu laikā.
- Šai laikā pastāv hemoraģijas risks

37. Vai pastāv hemoraģijas risks pēc AVM pilnas radiogrāfiskas obliterācijas ?

- Jā. 6 no 250 pacientiem bija hemoraģija(2005)

38. Kāds ir ikgadējais hemoraģijas risks pie kavernozi malformācijas(angiooma)?

- ~0,5-10% gadā. Smadz.stumra ksvirnomas asiņo biežāk – 6%/gadā.
- Klīnika: lēkmes, galvas sāpes, fokāla neiroloģija

39. Kad venozās angiomas operācija ir attaisnojama?

- Hemoraģija - pie neskaidrām epi-lēkmēm.
- Tomēr tās ir benignas un nevajadzētu operēt.

40. Kā v.Galena aneirisma izraisa obstruktīvu hemoraģiju?

- Sillvija ūdensvada obstrukcija

41. Kādi bojājumi ir cēlonis pie pulsam-sinhronatinnīta?

- Karodīt-kavernoza fistula, durāla AVM, glomus jugularis tumors, piramīdas/pamatnes kaulu vaskuāras patoloģija.
- Ipsilaterāla a.carotis stenoze un idiopātiska intrakraniāla hipertensija.
- 15% nekonstatē pulsa tinnītu.

42. Kas ir Verneta sindroms?

- CN- IX, X un XI bojājums

43. Kuras lokalizācijas durāla vaskulāra malformācija ir ar augstu cerebrālas hemoraģijas risku?

- Priekšējā bedrē un tentorija incizūrā. Turklāt, ja angigrāfijā ir verificēta kortikālās vēnas drenāža, tad ir paredzama hemoraģija.

44. Cik procentu zemas plūsmas karotīt-kavernozi fistulas trombozējas spontāni?

- 50%.

45. Kādi ir vertebrobasilāras insuficiences simptomi un insulta risks pirmajā gadā pēc vertebrobasilāras TIA?

- Droppatack, diplopija, dysarthria, vizuāls defekts, vertigo.
- Risks insultam ir 22% pirmajā gadā pēc TIA.

46. Kāds ir ikgadējs insulta risks ar pierādītu a.carotis oklūziju?

- 8-10%

47. Kas ir EIKMA?

- Ekstra-intrakraniāla asinsvadu mikro anastomoze

48. Kas ir Binswanger encefalopātija?

- Subkortikālaarteriosklerotiska encefalopātija ar progresējošu demenci un pseidobulbāru bojājumu
- Ir saistīta difūzu hemisfēras demielinizāciju.

49. Kādi ir cerebrālās venozās sistēmas trombozes cēloņi?

- Galvas trauma, infekcija, dehidratācija, grūtniecība, orāla kontracepcija, , koagulācijas traucējumi, maligns meningīts, sarkoidoze, lupus..

50. Kādi ir sinus cavernosus trombozes simptomi?

- Sāpīga oftalmopleģija, proptoze, hemoze ar periorbitālu tūsku.
- Sejas notirpums un drudzis.

51. Kāds ir visbiežākais sin.cavernozus tumors?

- Meningeoma

52. Kādu antifibrinolītisko preparātu lieto pie SAH?

- Epsilon-aminokaproskābi. Tā reducē aneirismas rehemoraģiju, attālinot aneirismas fundus recekļa līzi.
- Tā palielina vazospazma biežumu.

53. Cik bieži sastopamas intracerebrālas aneirismas?

- 10/100,000 gadā.

54. Kā ir intracerebrālas aneirismas izplatība?

- ~5%.

55. Kāda SAH un aneirismu prevalence pie neiru polocistozes?

- ~15%.

56. Cik bieži aneirismas pārmanto?

- ~7-20%.

57. Kāda ir spinālo AVM klasifikācija?

- I: Durāla AVF
- II: Intramedulāra AVM
- III: Juvenīla AVM
- IV: Perimedulāra AVF
- IVa: A.Adamakewicz AVF
- IVb: multipla

58. Kura spinālā AVM ir visbiežākā?

- I tipa spinālā AVF

59. Cik bieži sastopama ir SAH pie intramedulārās AVM

- ~50%

60. Cik procentos no visām vaskulārām malformācijām ir kavernoza malformācija?

- ~8-16%

61. Kur parasti lokalizējas smadzeņu kavernoza malformācijas?

- 17% - supratentoriāli; 30% - cerebellum, smadzeņu stumbrā un muguras smadzenēs.

62. Cik procentos kavernoza malformācijas radioloģiski ir okultas?

- ~19 – 31%.

63. Kā parasti izpaužas kavernoza malformācijas?

- Lēkmes: 25-35%
- Hemoraģija: 13-50%
- Fokāls neiroloģisks deficīts: 20-35%.

64. Cik bieži gadā hemoraģē kavernoza malformācijas?

- ~1 vai 2% gadā.

65. Cik procentos kavernoza malformācijas kalcificējas?

- ~15% un kļūst epileptogēnas.

66. Kāds ir restenozes risks pēc karotīdas endarterektomijas?

- 10% - pirmajā gadā
- 3% - otrajā gadā
- 2% - trešajā gadā
- 1% - gadā vēlāk

67. Kādi var būt karotīdas disekcijas cēloņi?

- Hiropraktika, fibromuskulāradistrofija, Ehlers-Danlos sindroms, trauma(motocikls).

68. Kāda ir mirstība pie karotīdas disekcijas?

- ~5%.

69. Kādir normāla cerebrāla asinsrite?

- 40-60 mL/100g smadzeņu audos minūtē

70. Kāda ir mirstība pie intraventrikulārs hemoraģijas?

- intracerebrālahemoraģija ar IVH: 32-44%
- Visu četru IVH: 60-90%
- Primāra IVH: 30-50%
- Ārējā ventrikuļu drenāža ar plazmas aktivatoru: reducē mirstību līdz 30-35%.

71. Kāds ir arteriopātijas efekts pie moyamoya slimībai?

- A.carotis interna, a.cerebri anterior un a.cerebri media terminālo zaru progresējoša oklūzija.
- rodas lentikuloistriārokolaterāļu (moyamoya asinsvadi) formēšanas dēļ smadzeņu pamatnē.

72. Kādas ir moyamoya slimības ārstēšanas metodes?

- Direktā: EIKMA
- Indirektā: Encephalodurosynangiosis, encephalomyosynangiosis, encephalogaleosynangiosis, momenta transplantāts, multiplas frēžu atveres.